

Tilsynsrapport

sak 2019-01

Oppfølging av funn avdekket gjennom
sykkelveginspeksjoner

Statens vegvesen, Region sør

Saksnummer	2019-01
Publiseringsdato	09.04.2019
Tilsynslag	Bente I. B. Molland, tilsynsleder Frode Himle Halrynjo, fagrevisor veg Ida Blomhoff Pedersen, fagrevisor juridisk
Tilsynspart	Statens vegvesen, Region sør

Om rapporten

Denne rapporten er basert på tilsyn i Statens vegvesen, Region sør. Tilsynssaken omhandlet oppfølging av funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjoner.

Rapporten inneholder en oppsummering av tilsynet og en presentasjon av tilsynsfunn.

Sign.:

Trude Tronerud Andersen
direktør

Sign.:

Bente I. B. Molland
tilsynsleder

Sammendrag

Målet med tilsynet har vært å undersøke om Statens vegvesen, Region sør følger opp funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjoner.

Vegtilsynet har undersøkt oppfølgingen av sykkelveginspeksjoner gjennomført i perioden 2015–2018 i vegavdeling Aust-Agder, vegavdeling Telemark og vegavdeling Buskerud.

Samlet sett viste tilsynssaken at oppfølgingen av funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjoner i Region sør, i de tre undersøkte vegavdelingene, ikke fullt ut ivaretar trafikksikkerheten. Oppfølgingen er personavhengig og lite dokumentert, og det mangler informasjon som bekrefter at alle vedtatte tiltak er gjennomført og at alvorlige funn er utbedret.

Vegtilsynet gjorde følgende funn:

- Ingen av de tre vegavdelingene sikrer at alle vedtatte tiltak blir gjennomført.
- Vegavdelingene Telemark og Buskerud følger ikke opp gjennomføringen av de vedtatte tiltakene.
- For sykkelveginspeksjoner gjennomført i vegavdeling Aust-Agder foreligger det ikke dokumentasjon på hvilke tiltak som skal gjennomføres, eller at de er fulgt opp av prosjekteier.
- For sykkelveginspeksjoner gjennomført i vegavdeling Buskerud foreligger det ikke dokumentasjon på hvilke tiltak som skal gjennomføres når det gjelder drift og vedlikehold.
- Vegavdelingene mangler metode/verktøy i prosessen med å velge ut og prioritere tiltak basert på funnets alvorlighetsgrad og tiltakets kostnad.
- Vegavdelingene mangler en vurdering av bakenforliggende årsaker for inspeksjonsfunnene der dette er nødvendig for å sikre at det mest egnede tiltaket blir gjennomført. Dermed kan tilsvarende funn foreligge flere steder eller oppstå på nytt, uten å bli utbedret.

Vegtilsynet har funnet seks avvik som vil bli fulgt opp med Statens vegvesen, Region sør. I tillegg er det gjort to observasjoner.

Innhold

1. Bakgrunn	5
2. Mål og problemstillinger	6
3. Gjennomføring og metode	7
3. Tilsynsresultater	8
4. Konklusjon	15

1. Bakgrunn

I Statens vegvesens handlingsprogram står det at «Inspeksjoner av alle gang- og sykkelanlegg og nasjonale sykkelruter skal være gjennomført i løpet av 2019 med hensyn til trafikksikkerhet».¹

I *Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021* står det at:

En sykkelveginspeksjon er en systematisk gjennomgang av en sykkelrute for å identifisere feil og mangler. Trafikksikkerhet er et sentralt tema i disse inspeksjonene. Statens vegvesen vil videreføre målsettingen om at alle sykkelruter langs riksvegnettet skal være ferdig inspisert innen utgangen av 2019. Av totalt 1476 km med sykkelruter langs riksveger var det per 1/1 - 2017 gjennomført sykkelveginspeksjon av 60,3 prosent, mens kun 36,2 prosent var utbedret. Dette viser at det er behov for bedre rutiner for oppfølging av sykkelveginspeksjonene med nødvendige utbedringer.²

Med bakgrunn i dette gjennomfører Vegtilsynet flere tilsyn innen temaet trafikksikkerhet for helårssyklusen, med deltema sykkelveginspeksjoner. I denne tilsynssaken ville Vegtilsynet undersøke oppfølgingen av de sykkelveginspeksjonene som er gjennomført i Region sør i perioden 2015–2018.

¹ *Handlingsprogram 2018–2023 (2029)*, kap. 5.4. «Programområdene»

² *Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021*, kap. 6.2.2 «Tiltak for fysisk tilrettelegging for gående og syklende».

2. Mål og problemstillinger

Målet med tilsynet har vært å undersøke om Statens vegvesen, Region sør følger opp funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjon. Problemstillingen er:

Sikrer Statens vegvesen, Region sør at trafikksikkerheten på areal for syklist er ivaretas gjennom oppfølgingen av sykkelveginspeksjonene?

3. Gjennomføring og metode

Tilsynssaken er gjennomført som en revisjon og ble varslet 17. januar 2019.

Tilsynet er gjennomført i vegavdelingene Aust-Agder, Telemark og Buskerud. Vegavdelingene Vest-Agder og Vestfold har ikke gjennomført sykkelveginspeksjoner langs riksvegnettet i perioden 2015–2018, og er derfor ikke en del av denne tilsynssaken.

Basert på varselet mottok Vegtilsynet dokumentasjon fra alle sykkelveginspeksjoner gjennomført i Region sør i perioden fra og med 2015 og fram til i dag:

Sykkelveginspeksjon (inspeksjonsår i parentes)	
Vegavdeling Aust-Agder	Fv 416 Akland GS (2015)
	TS418 Kryss Kvernvik-Lindtjenn GS (2015)
Vegavdeling Telemark	E18 (2015)
	Rv 354 (2015)
	E134 (2016/2017)
	Rv 36 (2016)
	Rv 41 (2018)
Vegavdeling Buskerud	Rv-ruter Kongsberg, strekning 2, rute 2 (2016)
	Rv-ruter Øvre Eiker, strekning 3, rute 2–4 (2016)
	Rv-rute Nedre Eiker mot Hokksund, strekning 4, rute 2 (2016)
	Rv-ruter Mjøndalen - Drammen, strekning 5, rute 1–5 (2016)
	Rv-ruter Hokksund mot Mjøndalen, strekning 6, rute 1–4 (2016)
	Rv-strekning Drammen, strekning 7, rute 1–2 (2016)

Tilsynssaken er gjennomført med dokumentgjennomgang og intervju med aktuelle personer knyttet til oppfølging av funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjon i alle de tre vegavdelingene. Intervjuene ble gjennomført 26.–28. februar 2019.

Tilsynspart har lagt forholdene til rette for en effektiv gjennomføring av tilsynet.

4. Tilsynsresultater

Symbolene som er brukt for å illustrere tilsynsfunnene i rapporten går fram av tabellen under.

Symbol	Vurdering av samsvar med tilsynskriterier
	Avvik: Mangel på samsvar med krav
	Observasjon: Forhold der en gjennom revisjonen har sett at det er potensial for forbedring hos tilsynspart
	Tilsynskriteriet er oppfylt

Utkast til rapport ble lagt fram for tilsynspart 20.03.2019, med frist for å gi tilbakemelding på faktafeil. Tilsynspart gav slik tilbakemelding innen fristen og dette er tatt hensyn til ved utarbeiding av endelig tilsynsrapport.

For å kartlegge mangler og gjennomføre tiltak for å ivareta trafikksikkerheten på gang- og sykkelveger, har Vegdirektoratet informert om at det skal gjennomføres sykkelveginspeksjoner på alle sykkelruter langs riksvegnettet. Håndbok V720 *Trafikksikkerhetsrevisjoner- og inspeksjoner* (2005) og håndbok 249 *Sykkelveginspeksjoner* (2004) skal legges til grunn ved gjennomføring av denne oppgaven.³

Tilsynskriterium 1: Prosjekteier er ansvarlig for å bestemme hvilke tiltak som skal gjennomføres⁴

Tilsynsbevis

De tre vegavdelingene har løst prosjekteierrollen for oppfølging av sykkelveginspeksjonene på ulike måter.

Sykkelkontakt Aust-Agder har rollen som prosjekteier når det gjelder å bestemme hvilke tiltak som skal gjennomføres etter sykkelveginspeksjoner i vegavdeling Aust-Agder. Prosjekteier for sykkelveginspeksjonene omfattet av denne tilsynssaken har sluttet i jobben. Det foreligger ikke informasjon om hvordan oppgaven med å bestemme hvilke tiltak som skal gjennomføres ble utført, eller dokumentasjon på hva som ble bestemt.

Prosjekteier for oppfølgingen av sykkelveginspeksjoner i vegavdeling Telemark, er Plan- og forvaltning. Prosjekteier dokumenterer hvilke tiltak som er bestemt gjennomført i et Excel-ark kalt «Oppfølgings skjema».

³ Brev datert 17.10.2018 «Svar på varsel om tilsyn i sak 2018-15 *Sykkelveginspeksjoner*»

⁴ Håndbok V720 *Trafikksikkerhetsrevisjoner- og inspeksjoner*, del 0 «Generelle bestemmelser», kapittel 6 «Proessen», kapittel 6.2 «Eksisterende veg», punktet om prosjekteiers ansvar.

I vegavdeling Buskerud er det avdelingsdirektøren som har prosjekteierrollen. Plan- og forvaltning, Buskerud utarbeider forslag om hvilke tiltak som bør gjennomføres. Forslaget oversendes avdelingsdirektøren, som bestemmer hvilke tiltak som skal gjennomføres. Prosjekteierens vedtak dokumenteres i et Excel-ark kalt «Tiltak etter sykkelveginspeksjoner i Buskerudbyen». Tiltak som gjelder drift og vedlikehold, og som inngår i driftskontrakten, oversendes direkte fra Plan og forvaltning til prosjektleder for Drift og vedlikehold. Det foreligger ikke dokumentasjon på hvilke tiltak som er oversendt.

Drift og vedlikehold, Agder øst har ansvar for å utføre tiltakene som gjelder drift og vedlikehold i vegavdeling Aust-Agder. Seksjonen gjør selv en vurdering av om det foreslåtte tiltaket er mest egnet for å håndtere funnet. Årsaker til hvordan funn oppstod og hvordan en kan hindre at de oppstår igjen blir vurdert. Vegavdeling Aust-Agder kunne ikke legge fram opplysninger om hvordan de vurderer tiltak utenfor drift og vedlikehold.

Plan og forvaltning i vegavdelingene Telemark og Buskerud utbedrer inspeksjonsfunnene, uten at det blir gjort en vurdering av årsaker til hvordan funnet oppstod og hvordan en kan hindre at det oppstår igjen.

Plan og forvaltning, Buskerud mangler midler til å utbedre en stor andel av funnene. De gjør derfor en samlet vurdering av de foreslåtte tiltakene i alle inspeksjonene, og utarbeider en prioritert liste. Plan og forvaltning, Telemark har midler til å utbedre en stor andel av funnene, og vurderer derfor hver enkelt inspeksjon uavhengig av andre inspeksjoner.

Det brukes faglig skjønn og erfaring for å velge ut og prioritere tiltak basert på funnets alvorlighetsgrad og tiltakets kostnad. De bruker ingen metodiske verktøy til hjelp i denne jobben, og vurderingen blir ikke dokumentert.

Region sør opplyser at «Det er viktig å framheve at det over flere år har manglet midler til gange- og sykkelvegtiltak. Det har derfor vært utfordrende å prioritere arbeidet med oppfølging av sykkelveginspeksjonene.» I tillegg opplyses at «til tross for at det ikke har foreligget særskilte bevilgninger til gang- og sykkelveginspeksjoner, så har vegavdeling Telemark likevel klart å skaffe midler fra andre poster for å sikre gjennomføring av de tiltakene som har blitt utført.»

Vurdering

For å sikre at tiltakene blir gjennomført, må det være sporbart og tydelig hvilke tiltak prosjekteier har bestemt at skal gjennomføres. Vegtilsynet mener derfor at det må foreligge dokumentasjon på hva prosjekteier har bestemt skal gjennomføres.

Etter det Vegtilsynet finner, kunne vegavdelingene hatt nytte av en metode eller et verktøy som kunne gjort det enklere for beslutningstakere å sikre at tiltak med stor risikoreduserende effekt og lav kostnad prioriteres. Dette ville også vært til hjelp for å dokumentere de vurderingene som er gjort.

Vegtilsynet finner det positivt at det gjøres en samlet vurdering av alle inspeksjonene når det ikke er tilstrekkelig midler til å gjennomføre alle tiltakene.

Vegtilsynet ser at vegavdelingene vurderer de foreslåtte tiltakene uten å avdekke bakenforliggende årsaker for inspeksjonsfunnet. Dette kan medføre at det mest egnede tiltaket i enkelte tilfeller ikke blir gjennomført. Dermed kan tilsvarende funn foreligge flere steder uten å bli utbedret, eller oppstå på nytt. Dette gjelder ikke for inspeksjonsfunn som utbedres av Drift og vedlikehold, Agder øst.

Funn 1 – avvik

For sykkelveginspeksjoner gjennomført i vegavdeling Aust-Agder, foreligger det ikke dokumentasjon på hvilke tiltak som er bestemt skal gjennomføres.

Funn 2 – avvik

For sykkelveginspeksjoner gjennomført i vegavdeling Buskerud, foreligger det ikke dokumentasjon på hvilke tiltak som skal håndteres av ansvarlig for drift og vedlikehold.

Funn 3 – observasjon

Vegavdelingene mangler metode/verktøy i prosessen med å velge ut og prioritere tiltak basert på funnets alvorlighetsgrad og tiltakets kostnad.

Funn 4 – observasjon

Vegavdelingene mangler en vurdering av bakenforliggende årsaker til inspeksjonsfunnene der dette er nødvendig for å sikre at det mest egnede tiltaket blir gjennomført.

Tilsynskriterium 2: Prosjekteier er ansvarlig for å følge opp gjennomføringen av tiltak⁵

Tilsynsbevis

Prosjekteier for de sykkelveginspeksjonene i vegavdeling Aust-Agder som inngår i denne tilsynssaken, har sluttet i jobben. Det foreligger ikke informasjon om eller dokumentasjon på oppfølging av tiltak etter inspeksjonene. Vegavdeling Aust-Agder har ingen oversikt over status for de tiltakene som er bestemt gjennomført.

For hver sykkelveginspeksjon har prosjekteier i vegavdeling Telemark dokumentasjon som viser en oversikt over tiltakene og hvem som skal gjennomføre dem. Det ble opplyst at prosjekteier forventer at alle tiltak er blitt gjennomført, uten at prosjekteier etterspør eller mottar noen tilbakemelding fra utførende om status. Prosjekteier manglet en oversikt over status for alle tiltakene, men utarbeidet dette i forbindelse med gjennomføringen av denne tilsynssaken.

Prosjekteier i vegavdeling Buskerud har ingen dokumentasjon som viser status på gjennomføringen av de tiltakene som er sendt til drift og vedlikehold for utførelse. Det ble opplyst at det forventes at alle tiltak er blitt gjennomført, uten at prosjekteier verken etterspør eller mottar noen tilbakemelding. Prosjekteier har informert om at tiltakene jfr. dokumentet «Tiltak etter sykkelveginspeksjoner i Buskerudbyen» var planlagt gjennomført i 2018. Det foreligger ikke dokumentasjon på status for gjennomføringen av tiltakene.

Vurdering

For at prosjekteier skal være sikker på at tiltakene er blitt gjennomført, mener Vegtilsynet at prosjekteier må få informasjon fra utførende om at tiltaket er gjennomført. Hvis tiltaket ikke er blitt gjennomført innen avtalt frist, bør prosjekteier motta en begrunnelse for dette. Vegtilsynet mener at hvis prosjekteier skal ivareta ansvaret for å følge opp gjennomføringen av tiltak, må det foreligge en oversikt over status for de ulike tiltakene.

Funn 5 – avvik

For sykkelveginspeksjoner gjennomført i vegavdeling Aust-Agder, foreligger det ikke dokumentasjon som viser at prosjekteier har fulgt opp de vedtatte tiltakene.

Funn 6 – avvik

Vegavdeling Telemark følger ikke opp gjennomføringen av de vedtatte tiltakene.

Funn 7 – avvik

Vegavdeling Buskerud følger ikke opp gjennomføringen av de vedtatte tiltakene.

⁵ Håndbok V720 *Trafikksikkerhetsrevisjoner- og inspeksjoner*, del 2 «Trafikksikkerhetsinspeksjoner», kapittel 6 «Etterarbeid».

Tilsynskriterium 3: Alle vedtatte tiltak skal gjennomføres⁶

Tilsynsbevis

Vegtilsynets gjennomgang av tiltakene etter sykkelveginspeksjonene viste følgende om antall tiltak som er utført:

Sykkelveginspeksjon (inspeksjonsår i parentes)		Totalt antall funn avdekket	Antall tiltak bestemt gjennomført	Antall tiltak utført
Vegavdeling Aust-Agder	Fv 416 Akland GS (2015)	6	*	*
	TS418 Kryss Kvernvik-Lindtjenn GS (2015)	29	*	*
Vegavdeling Telemark	E18 (2015)	28	27	24 (89%)
	Rv 354 (2015)	16	14	13 (93%)
	E134 (2016/2017)	49	49	20 (41%)
	Rv 36 (2016)	45	44	35 (80%)
	Rv 41 (2018)	30	30	11 (37%)
Vegavdeling Buskerud	Rv-ruter Kongsberg, strekning 2, rute 2 (2016)	19	*	*
	Rv-ruter Øvre Eiker, strekning 3, rute 2–4 (2016)	50	*	*
	Rv-rute Nedre Eiker mot Hokksund, strekning 4, rute 2 (2016)	26	*	*
	Rv-ruter Mjøndalen – Drammen, strekning 5, rute 1 – 5 (2016)	81	*	*
	Rv-ruter Hokksund mot Mjøndalen, strekning 6, rute 1–4 (2016)	43	*	*
	Rv-strekning Drammen, strekning 7, rute 1–2 (2016)	81	*	*

* Vegavdelingen mangler denne informasjonen, se tilsynsbevis under tilsynskriterium 1 og 2.

Tabell 2: Oversikt over utførte tiltak, februar 2019

⁶ Håndbok V720 Trafikksikkerhetsrevisjoner- og inspeksjoner, del 0 «Generelle bestemmelser», kapittel 6.2 «Eksisterende veg», punktet om prosjekteiers ansvar.

Vegtilsynets gjennomgang viste følgende om hvilke typer funn som er blitt utbedret i gjennomføringen av tiltakene:

Sykkelveginspeksjon		Totalt antall funn avdekket	Røde funn som er utbedret	Orange funn som er utbedret	Gule funn som er utbedret
Vegavdeling Aust- Agder	Fv 416 Akland GS	6	ingen funn*	** av 4	** av 2
	TS418 Kryss Kvernvik-Lindtjenn GS	29***	ingen funn*	** av 18	** av 10
Vegavdeling Telemark	E18	28	ingen funn*	2 av 3	22 av 25
	Rv 354	16	ingen funn*	3 av 3	10 av 13
	E134	49	ingen funn*	4 av 9	16 av 40
	Rv 36	45	ingen funn*	5 av 6	30 av 39
	Rv 41	30	ingen funn*	2 av 5	9 av 25
Vegavdeling Buskerud	Rv-ruter Kongsberg, strekning 2, rute 2	19	ingen funn*	** av 6	** av 13
	Rv-ruter Øvre Eiker, strekning 3, rute 2-4	50	** av 4	** av 17	** av 29
	Rv-rute Nedre Eiker mot Hokksund, strekning 4, rute 2	26	** av 3	** av 14	** av 9
	Rv-ruter Mjøndalen - Drammen, strekning 5, rute 1-5	81***	** av 5	** av 19	** av 55
	Rv-ruter Hokksund mot Mjøndalen, strekning 6, rute 1-4	43	** av 13	** av 9	** av 21
	Rv-strekning Drammen, strekning 7, rute 1-2	81	** av 6	** av 34	** av 41

Tabell 3: Oversikt over utførte tiltak pr alvorlighetsgrad for funn, februar 2019****

* Ingen røde funn avdekket i inspeksjonen.

** Vegavdelingen mangler denne informasjonen.

*** TS418 Kryss Kvernvik-Lindtjenn GS: 1 funn mangler alvorlighetsgrad.

Rv-ruter Mjøndalen - Drammen, strekning 5, rute 1-5: 2 funn mangler alvorlighetsgrad.

**** Ifølge håndbok V720 Trafikksikkerhetsrevisjoner- og inspeksjoner blir alvorligheten til alle funn avdekket under inspeksjonen vurdert i henhold til figur 1:

Alvorlighetsgrad	(Kryss av i aktuell rute)		
Konsekvens → Sannsynlighet ↓	Lettere	Alvorlig	Meget alvorlig / drept
Liten			
Middels			
Høy			

Figur 1: Mal fra T-ess-skjema til vurdering av alvorligheten til funn

Vurdering

Vegtilsynet ser at vegavdeling Telemark ikke alltid sikrer at alle vedtatte tiltak gjennomføres, og at vegavdelingene Aust-Agder og Buskerud mangler informasjon om hvilke tiltak som er bestemt gjennomført og om de er blitt utført. Vegtilsynets vurdering er at vegavdelingene mangler oversikt over hvilke typer funn som er utbedret, og at oppfølgingen av sykkelveginspeksjonene i de tre vegavdelingene ikke fullt ut ivaretar trafikksikkerheten.

Funn 8 – avvik

Ingen av de tre undersøkte vegavdelingene sikrer at alle vedtatte tiltak blir gjennomført.

5. Konklusjon

Ut fra undersøkelsen av oppfølgingen av funn avdekket gjennom sykkelveginspeksjoner i Region sør, er Vegtilsynets vurdering at oppfølgingen i de tre undersøkte vegavdelingene ikke fullt ut har ivaretatt trafikksikkerheten på areal for syklistene. Oppfølgingen er personavhengig og lite dokumentert, og det mangler informasjon som bekrefter at alle vedtatte tiltak er gjennomført og at alvorlige funn er utbedret.